

Vlaanderen
is milieu

Pluviale overstromingskaarten Infosessies

Bram Vogels & Tom Feyaerts

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Pluviale overstromingskaarten

► Planning

- 09.30 Onthaal & registratie
- 10.00 Naar een verbetering van de overstromings- en watertoetskaarten
- 11.00 Afspraken projectverloop + demo
- 11.45 Broodjeslunch & infosessie
- Geen plenaire vragenronde – persoonlijke feedback tijdens broodjeslunch

Pluviale overstromingskaarten

Wat zijn pluviale overstromingskaarten?

Waarom kaarten belangrijk voor jullie?

Waar willen we naartoe?

Wat kunnen jullie doen?

Wat zijn pluviale overstromingskaarten?

Pluviaal versus fluviaal

Fluviaal=rivier

Gefragmenteerd

- Modellen grotere waterlopen

Pluviaal=neerslag

Gebiedsdekkend

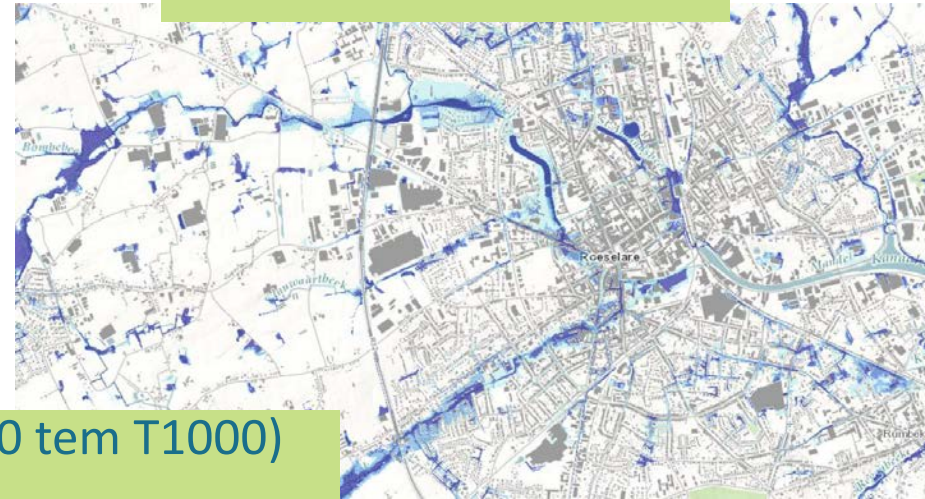
- Ook stedelijk gebied
- Hevige onweders

Wat zijn pluviale overstromingskaarten? Voorbeeld Roeselare

Fluviaal=rivier

Pluviaal=neerslag

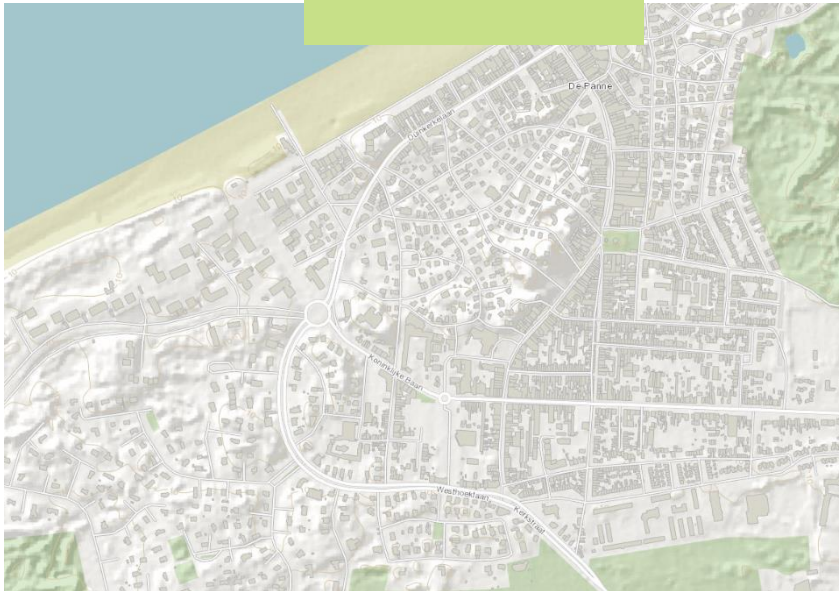

- Kans (T10 tem T1000)
- Omvang
- Waterdiepte
- Klimaatimpact

Wat zijn pluviale overstromingskaarten?

Voorbeeld De Panne

Fluviaal

Pluviaal

Sterke overeenkomst
zomerstorm augustus 2017

Pluviale overstromingskaarten

Wat zijn pluviale overstromingskaarten?

Waarom kaarten belangrijk voor jullie?

Waar willen we naartoe?

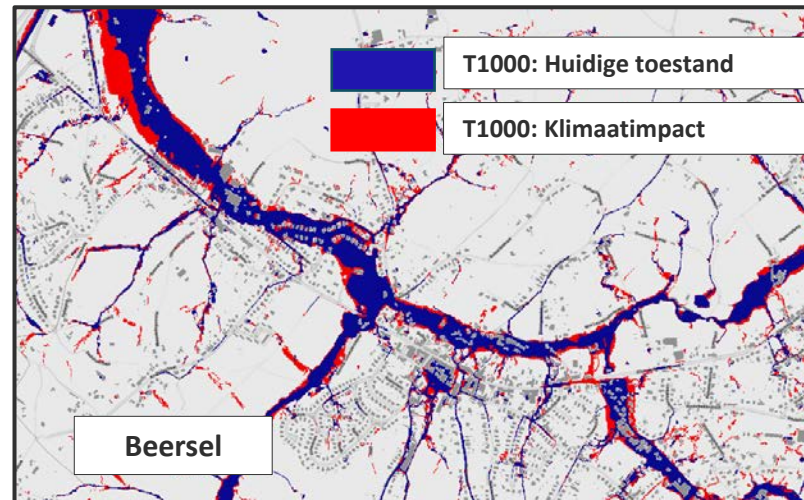
Wat kunnen jullie doen?

Waarom kaarten belangrijk voor jullie?

Lokale werking en beleid

► Handvat bij studies en plannen

- × Hemelwaterplannen
- × Erosiestudies
- × Klimaatadaptatie
- × Noodplanning

Waarom kaarten belangrijk voor jullie?

Lokale werking en beleid

Watertoets
Adviesplicht
Informatieplicht

Pluviale overstromingskaarten

Wat zijn pluviale overstromingskaarten?

Waarom kaarten belangrijk voor jullie?

Waar willen we naartoe?

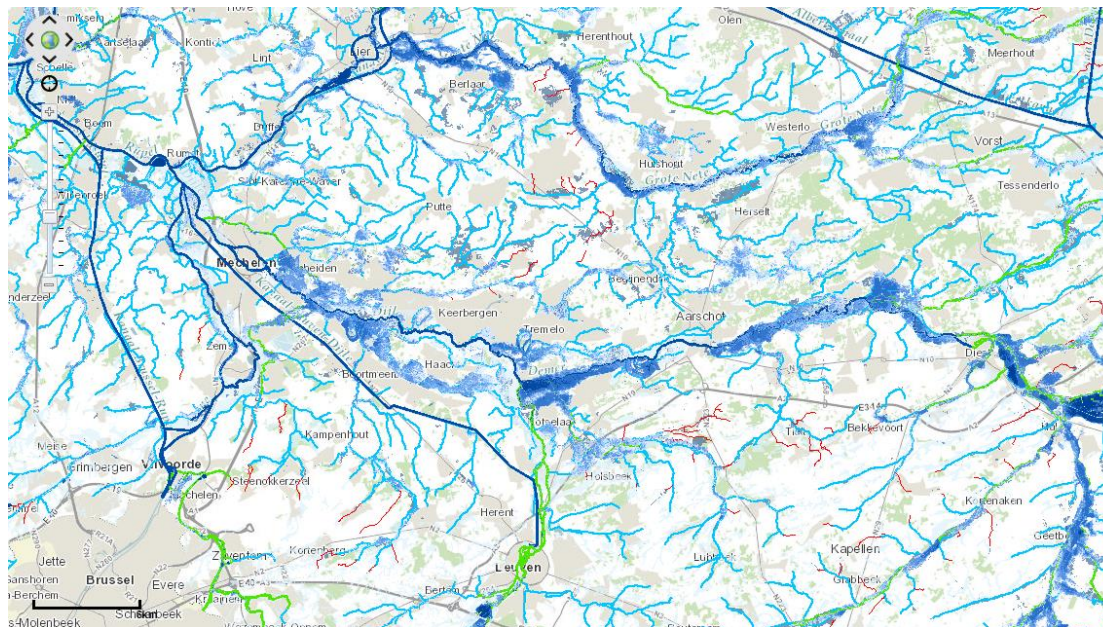

Wat kunnen jullie doen?

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ **Optimalisatie Europese overstromingsgevaarkaarten**
→ Verplicht onderscheid pluviaal en fluviaal

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

▶ Optimalisatie watertoetskaart

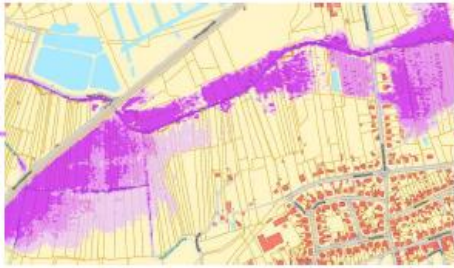
→ Gebiedsdekkend

→ Correcter/eerlijker

→ Eenvoudiger

Modelleren

MOG (geModelleerde Overstromingsgebieden)

verschillende kanskaarten: Tx:

- Grote kans (T10)
- Middelgrote kans (T100)
- Kleine kans (T1000)

Overstromings-
gevaarkaarten

Kans T25
minus 30 cm

ROG > 2 keer in 10
jaar minus 30 cm

Risicozones voor overstromingen

Registreren

ROG (Recent Overstroomde gebieden)

Middelgrote kans (T100)

□ ROG gecorrigeerd aan hoogteligging

Effectief overstromingsgevoelig

Analyseren bodem

NOG (van Nature Overstroombare gebieden)

Mogelijk overstromingsgevoelig

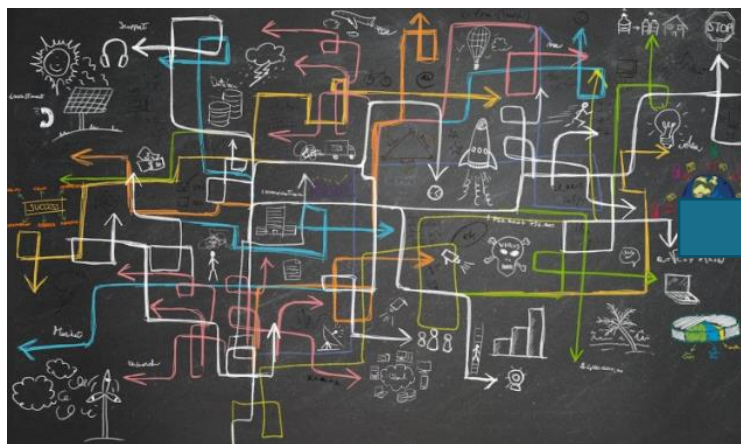

Overstromingsgevoelige
gebieden

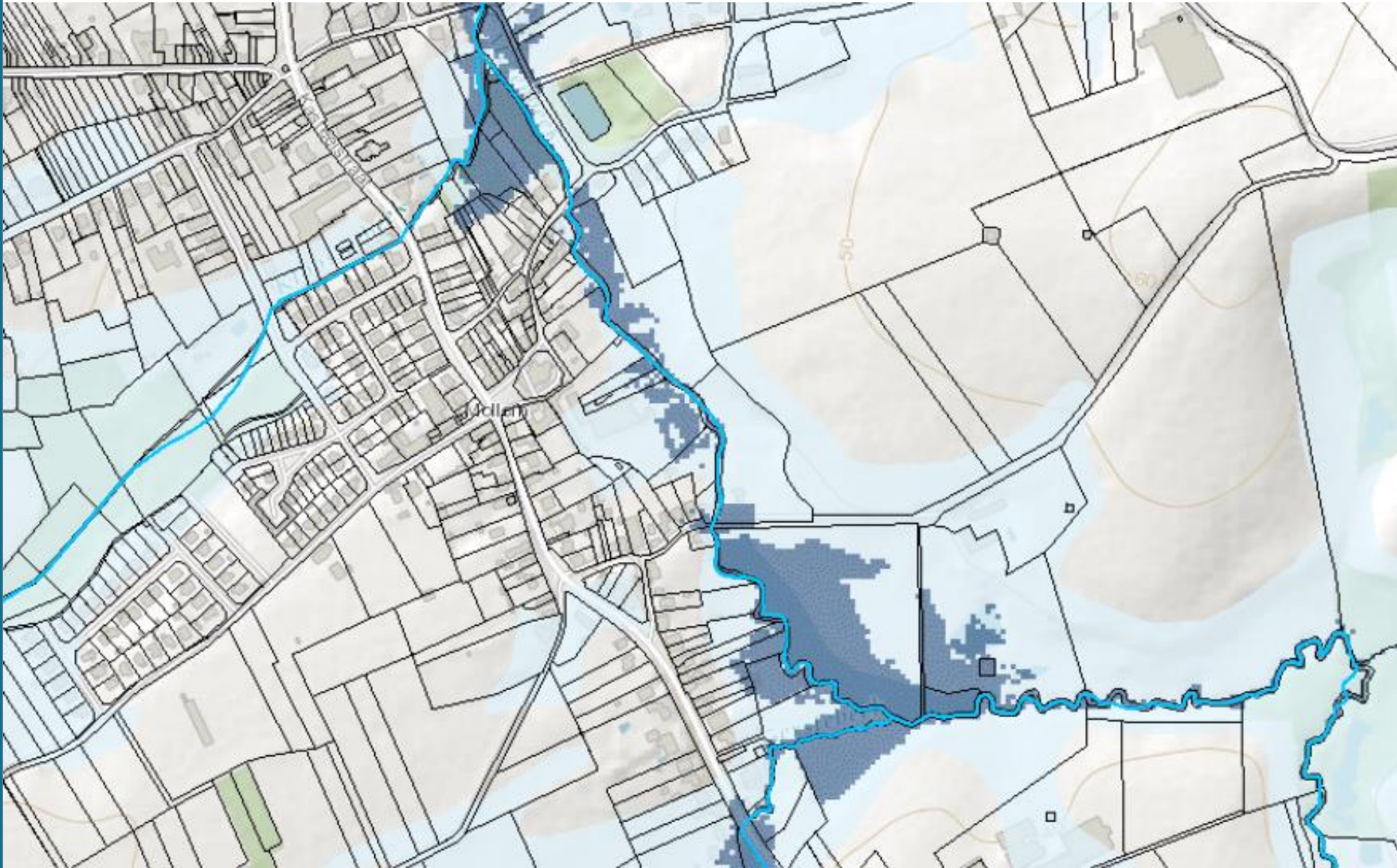
Nog niet opgenomen: antropogene zones, mijnverzakingsgebieden, sigmazones

Waar willen we naartoe?

Van complex naar eenvoudig

Waar willen we naartoe?

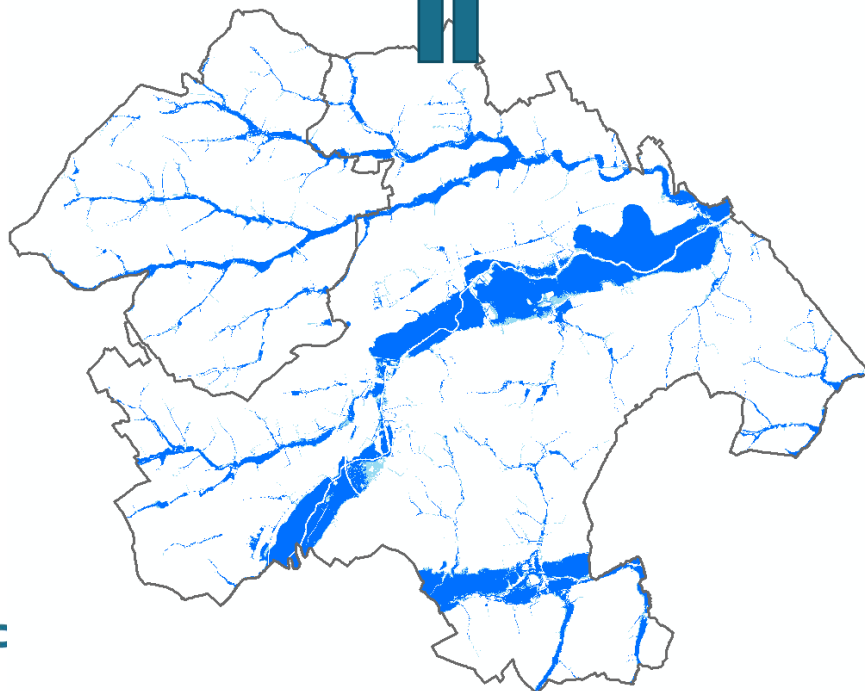
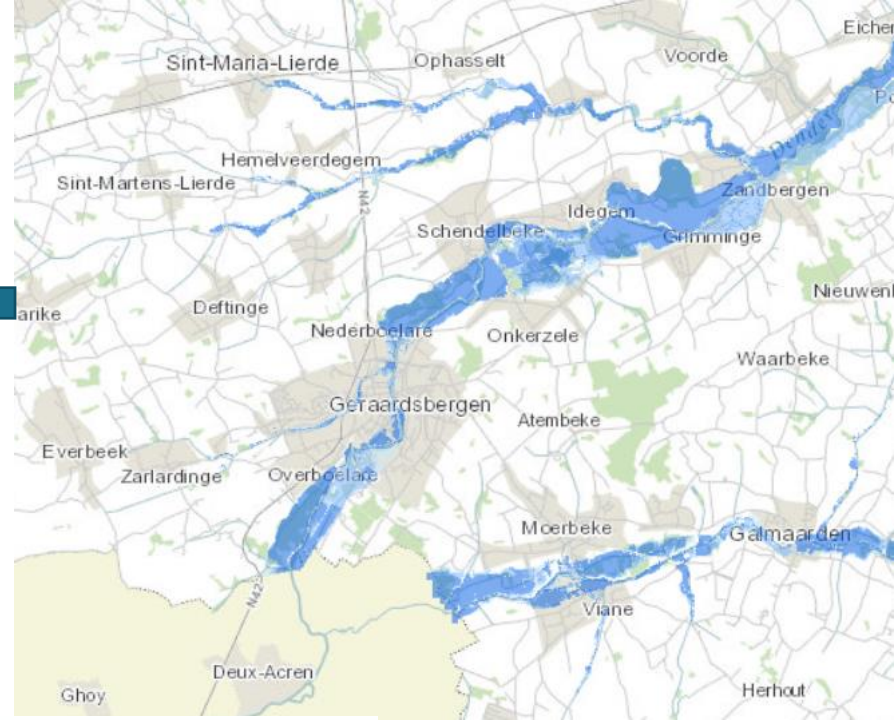
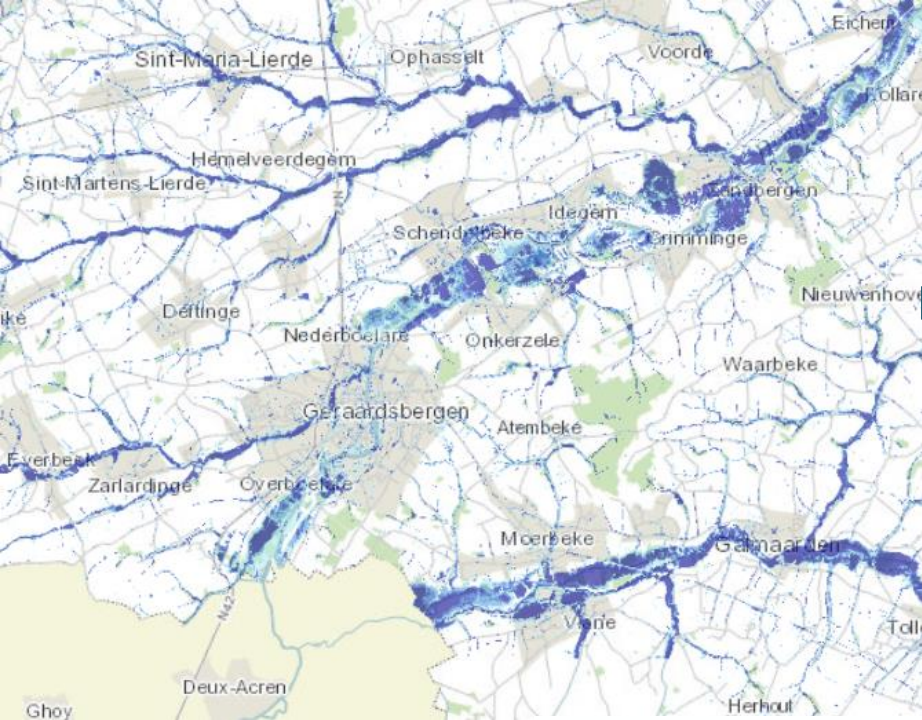

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ **Voorstel in onderzoek binnen de CIW**
  - Effectief overstromingsgevoelig: middelgrote kans (T100) op overstromingen
  - Mogelijk overstromingsgevoelig: kleine kans (T1000) op overstromingen
- ▶ **Overstap naar volledige kansenkaart**
- ▶ **Bron overstroming steeds duidelijk consulteerbaar (pluviaal en/of fluviaal)**

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

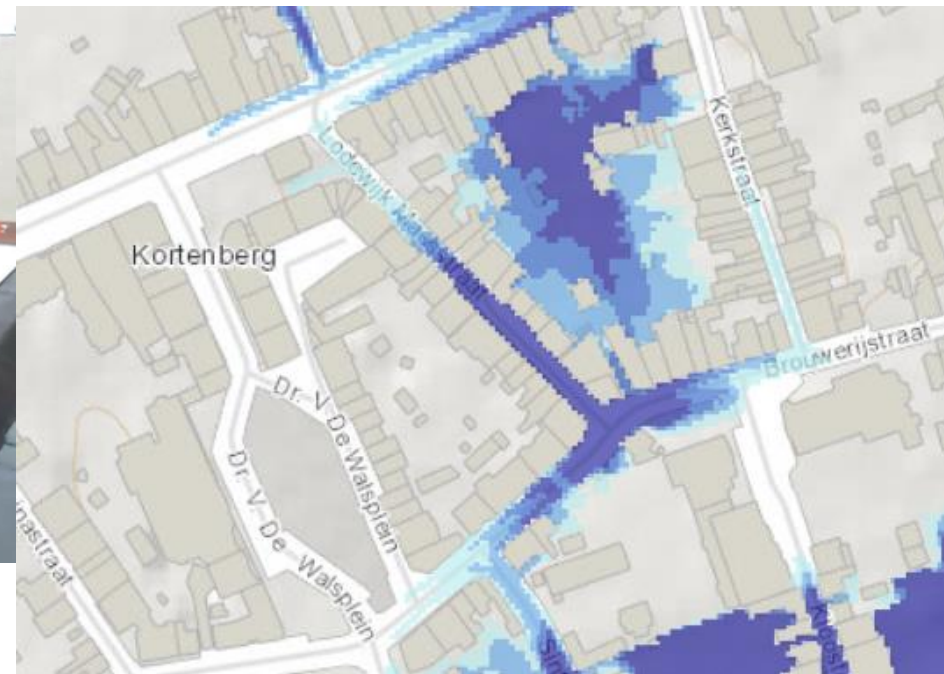
- ▶ **Betere adviesverlening en adviesplicht**
  - Gebiedsdekkend en meer correcte advisering en vergunning
  - Randvoorwaarde: nadruk op belangrijkste gebieden

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ Ondersteuning adviesverlening en vergunningverlening
- ▶ Waar zetten we best in op aangepast bouwen?

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ Veel schade kan vermeden worden door verstandig te bouwen

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

▶ Optimalisatie informatieplicht

- Wetenschappelijke onderbouwing
- Duidelijkere terminologie: kleine kans i.p.v. mogelijk overstromingsgevoelig
- Eerlijkere verkoop vastgoed
- Randvoorwaarde: nadruk op belangrijkste probleemgebieden

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ **Optimalisatie informatieplicht**
  - Vlaamse ombudsdienst aanbevelingen
    - × Term mogelijk overstromingsgevoelig
    - × Percelen gemotiveerd schrappen
    - × Informatieplicht in historische dorpskernen

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

► Optimalisatie informatieplicht

- Geen eigendomsbeperking
- Waardevermindering door ligging en niet door kaart
- Bakent adviesplicht af

Repertoriumnummer 2018/11605	Uitgifte		
Datum van uitspraak 19 oktober 2018	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
Rolnummer 2017/2824/A	op €	op €	op €

Niet aan te bieden aan de ontvanger

Af-SCHRIF
(vrij: art. 260, 2°
Wv. registratie)
(G.W., art. 782-1030)

- Dagvaarding
- 5 besluiten

**NEDERLANDSTALIGE RECHTBANK VAN
EERSTE AANLEG BRUSSEL**

VON-EVT

4e kamer
burgerlijke zaken

eindvonnis – op tegenspraak

Aangeboden op

Niet te registreren

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ **Keuze maken wanneer gebied wordt meegenomen**
- ▶ **Wat noemen we overstromingsgevoelig?**
- ▶ **Kiezen is verliezen!**
- ▶ **Huidige piste voor pluviale overstromingskaarten:**
  - Middelgrote kans op overstromingen vanaf 2.000 m² pas getoond op de kaart
  - Kleine kans gelegen rondom deze polygonen meegenomen, rest niet

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ Hoe zijn we tot deze drempel van 2.000 m² gekomen?

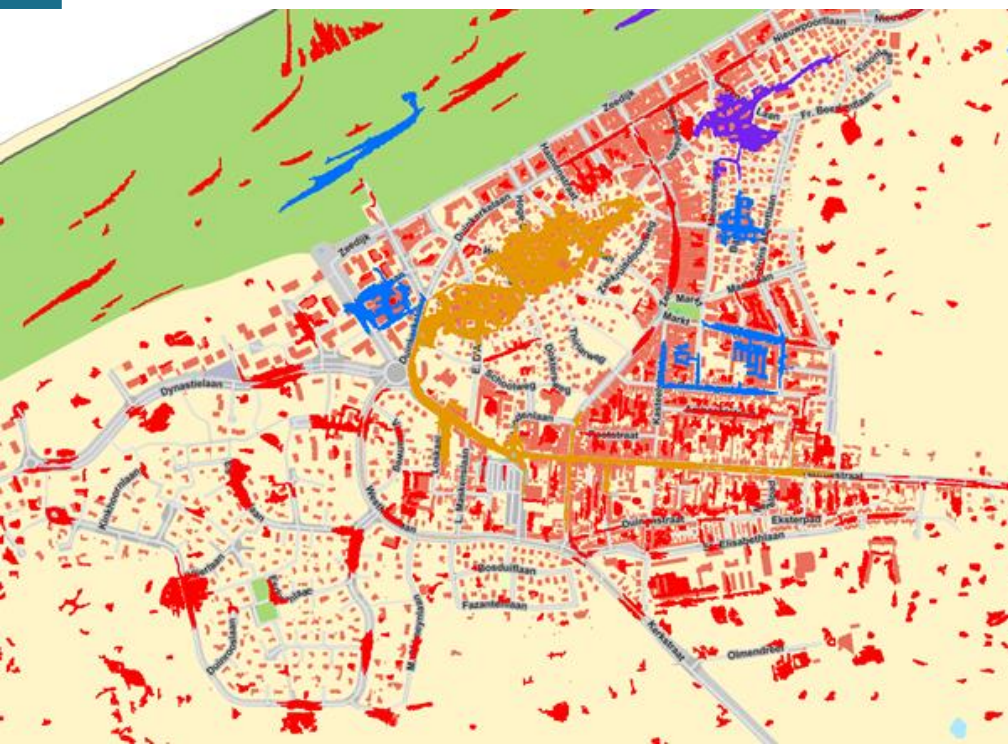

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ Hoe zijn we tot deze drempel van 2.000 m² gekomen?

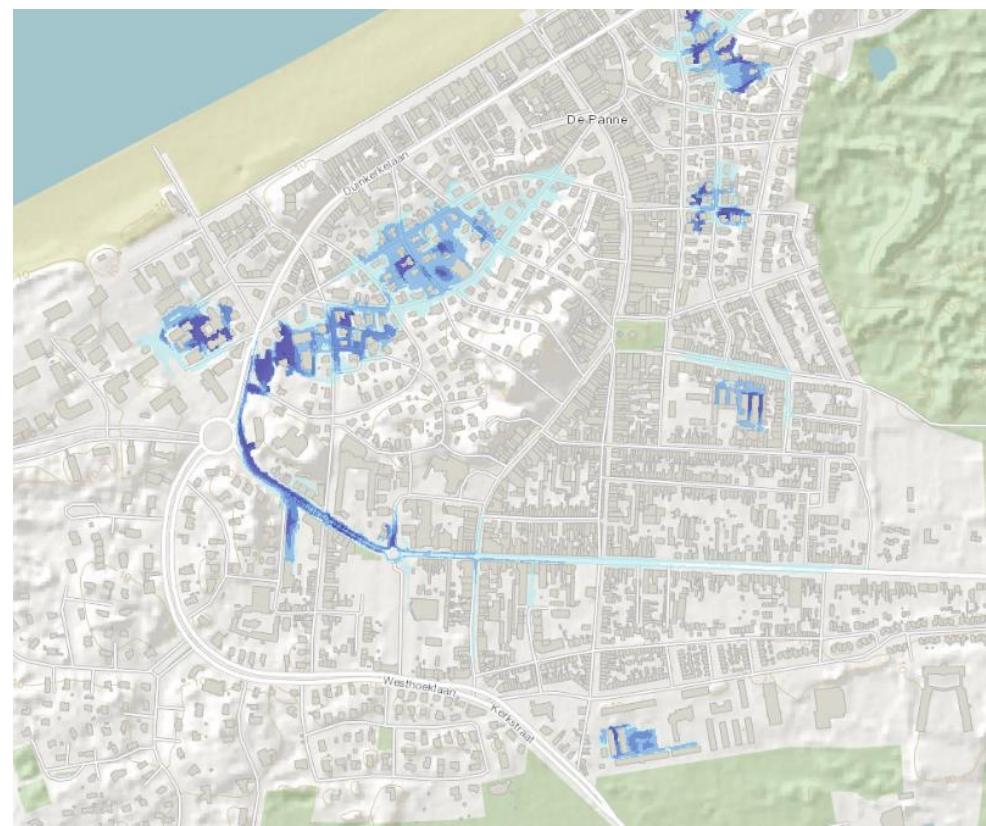
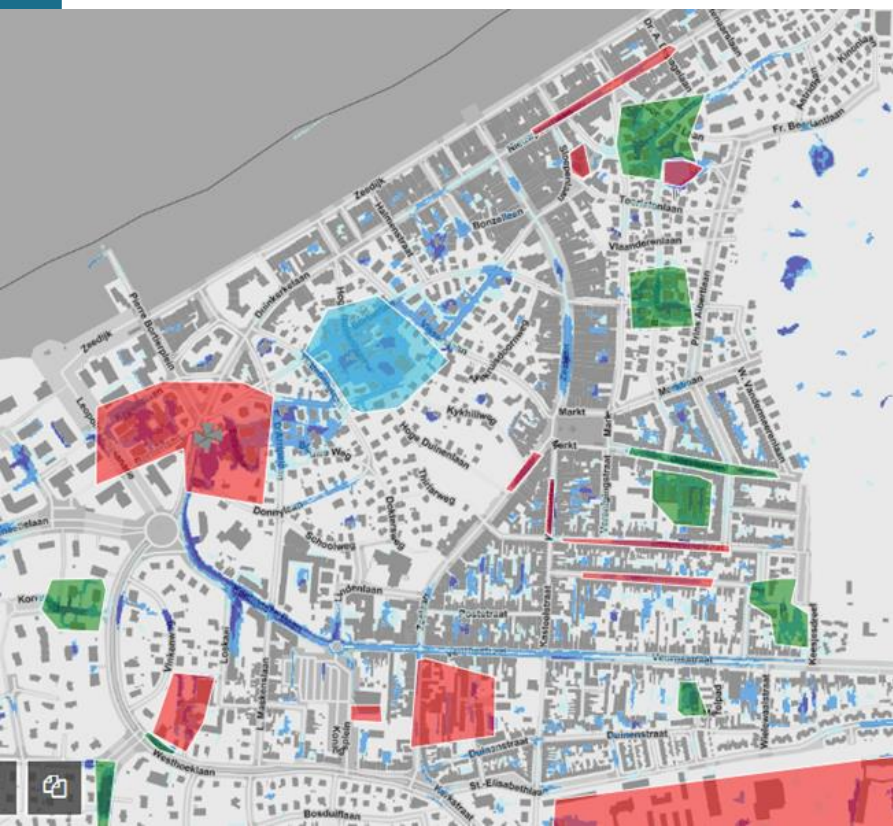

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

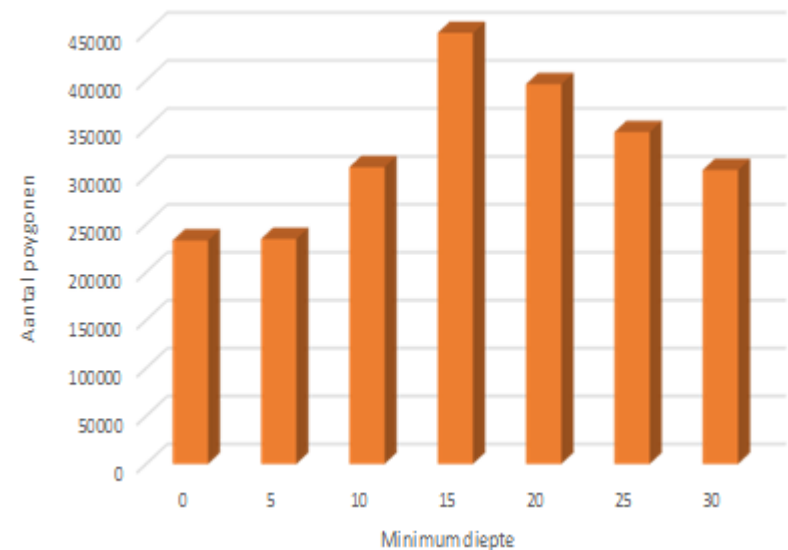
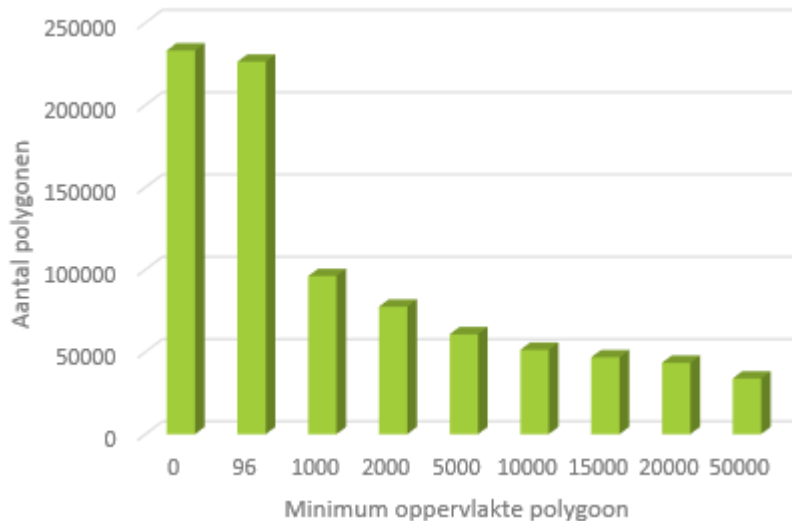
- ▶ Hoe zijn we tot deze drempel van 2.000 m² gekomen?

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ **Waarom kiezen voor een oppervlakte en geen diepte?**
  - Oppervlaktedrempel reduceert zeer sterk het aantal polygonen
  - Dieptedrempel heeft omgekeerd effect en verlies aan samenhang

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ Waarom kiezen voor een oppervlakte en geen diepte?

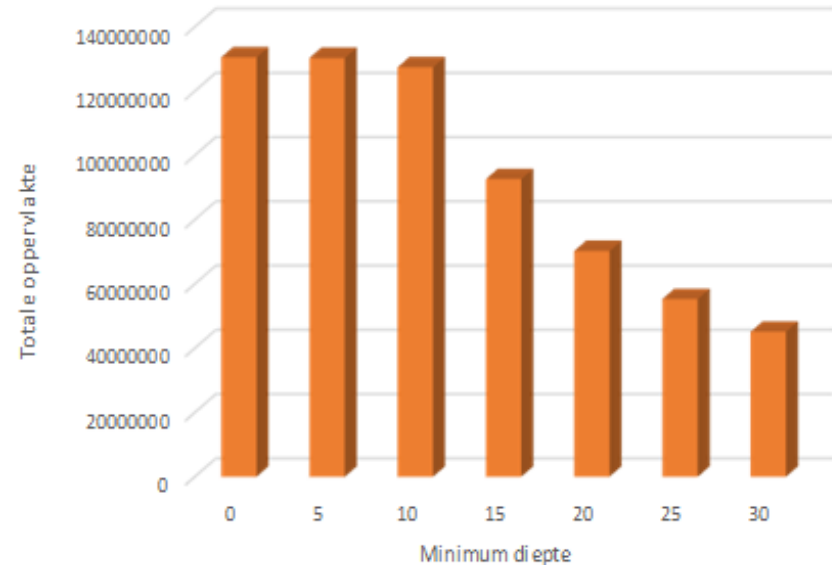
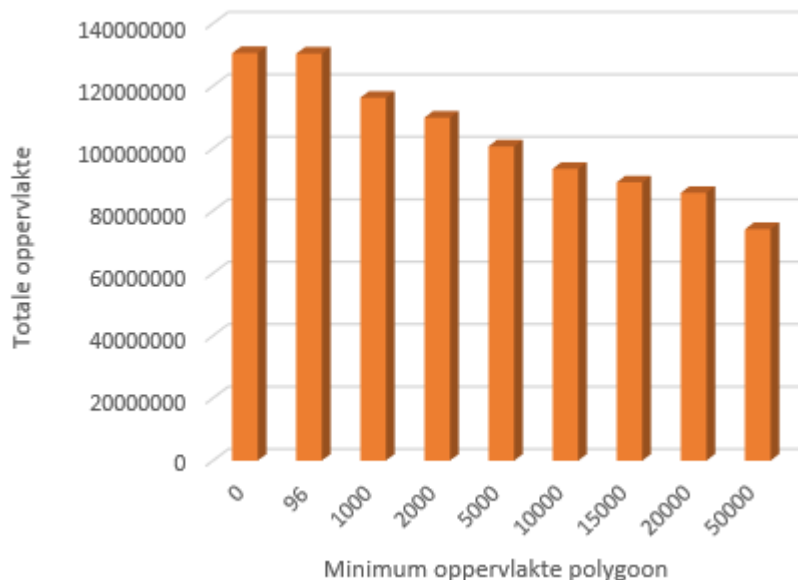

Knippen op diepte (paars = 30 cm) geeft kralensnoer van individuele vlekjes en samenhang gaat verloren

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ **Waarom kiezen voor een oppervlakte en geen diepte?**
  - Dieptedrempel reduceert (te) sterk de ingetekende oppervlakte

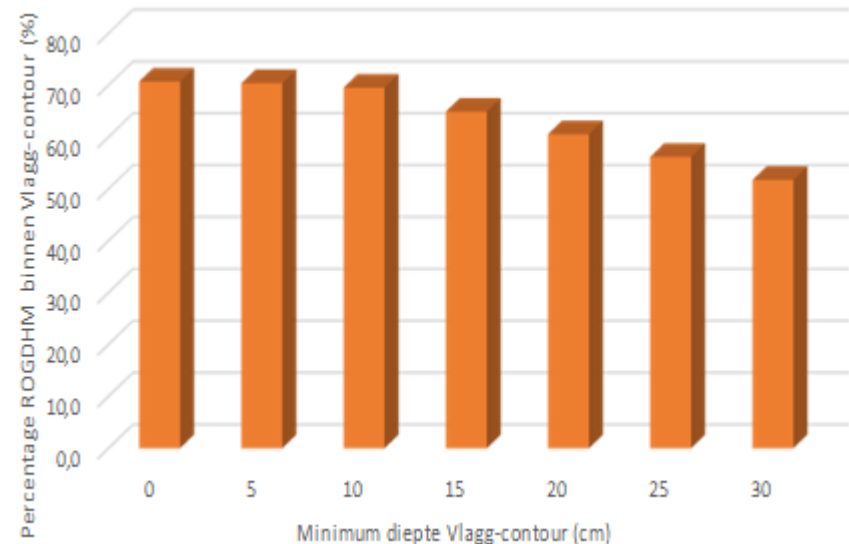
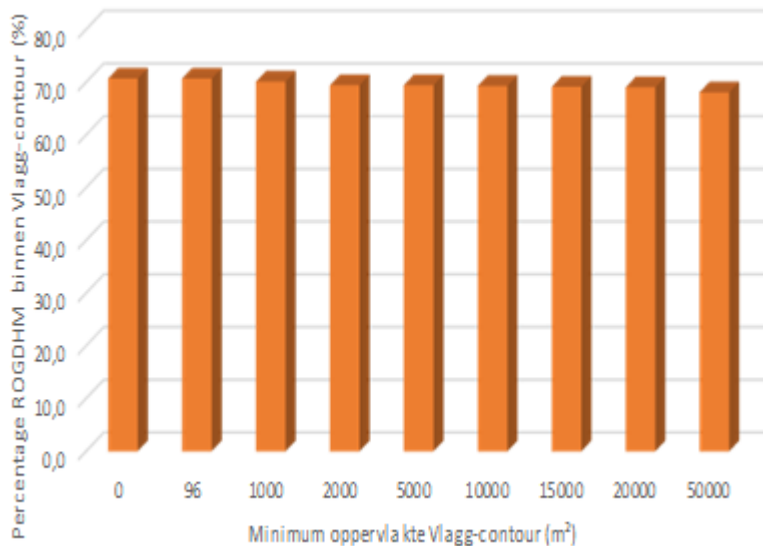

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

▶ Waarom kiezen voor een oppervlakte en geen diepte?

→ Dieptedrempel geeft (te) groot verlies aan informatie in gebieden met gekende wateroverlast

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ **Waarom kiezen voor een oppervlakte en geen diepte?**
  - Oppervlaktedrempel gekozen op basis van analyse gekende overstromingsevents
  - Reduceert zeer sterk de ‘ruis’ op de kaarten
  - Behoudt de logische samenhang binnen overstroomde gebieden
  - Minimaal verlies aan informatie binnen de recent overstroomde gebieden

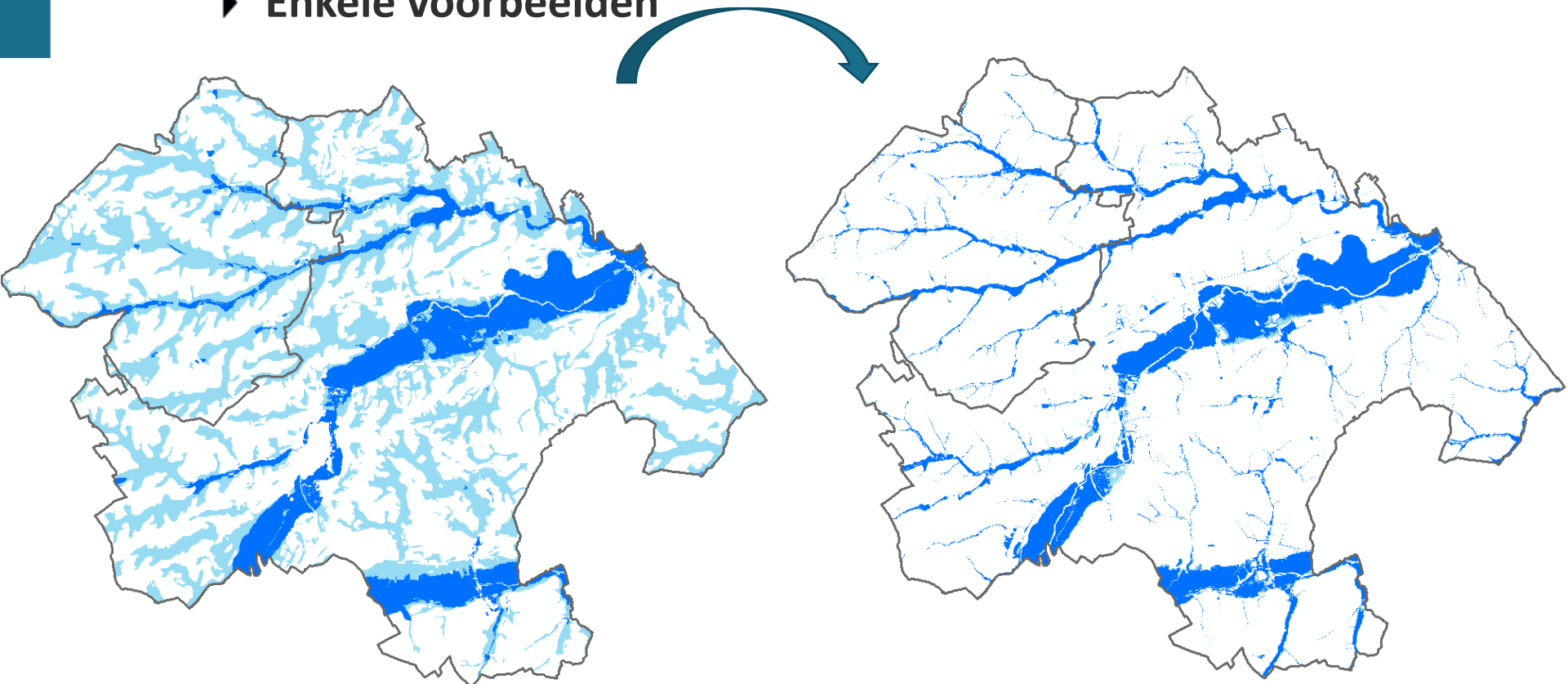

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

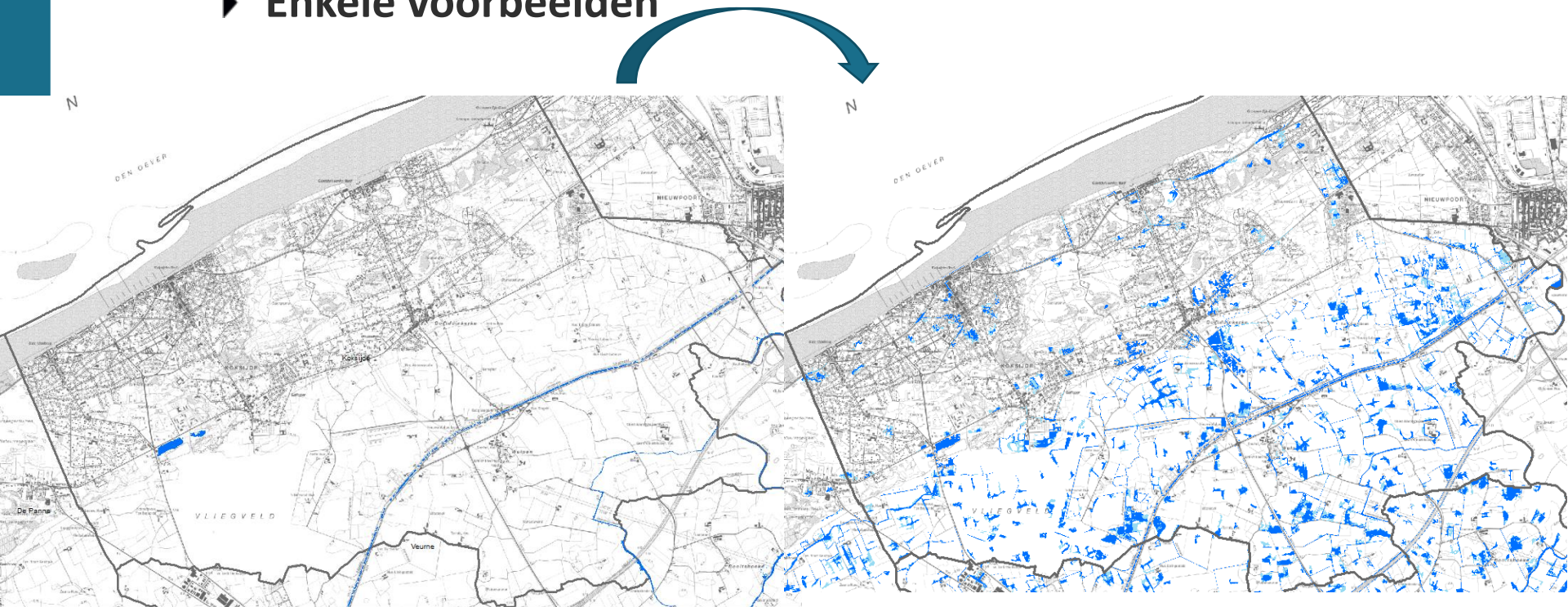
- ▶ Welke impact heeft dit op de huidige watertoetskaart?
- ▶ Enkele voorbeelden

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

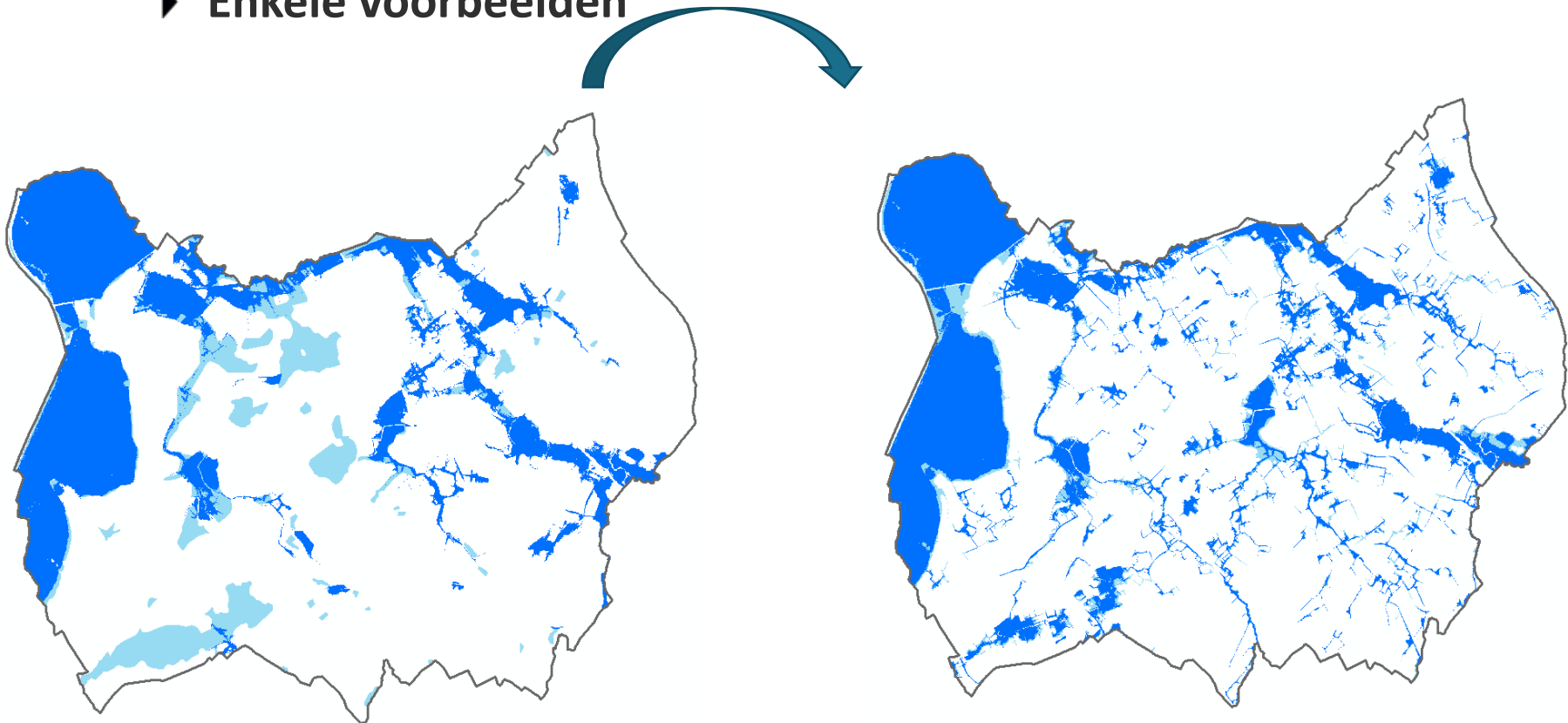
- ▶ Welke impact heeft dit op de huidige watertoetskaart?
- ▶ Enkele voorbeelden

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ Welke impact heeft dit op de huidige watertoetskaart?
- ▶ Enkele voorbeelden

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

VLAGG 2017

Eerste technische controle door lokale besturen

Zeer groot detailniveau

Arbeidsintensieve optimalisatie

Pluviale kaarten 2018-2019

Methodologische verbeteringen

Technische Stuurgroep (VMM, Vlaamse Waterweg, VVP, VVPW, VVSG, rioolbeheerders)

Minder detailniveau, hogere kwaliteit

Meer overleg: bekkenbestuur, GTO

Tweede technische controle door lokale besturen

Vlotte optimalisatie

Doorvertaling beleid

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

▶ Hoe is het model opgebouwd

- Berekend met raster 2 x 2 m
- Gebruik gemaakt van composietbuien
- 2D – modellering
- Gebaseerd op runoff-coëfficiënten

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

- ▶ Hoe is het model opgebouwd
→ $f(\text{landgebruik, bodem, helling})$

Runoff coëfficiënt

0 0.5 1 2 Kilometres

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

▶ Belangrijkste bijkomende analyses t.o.v. VLAGG2017

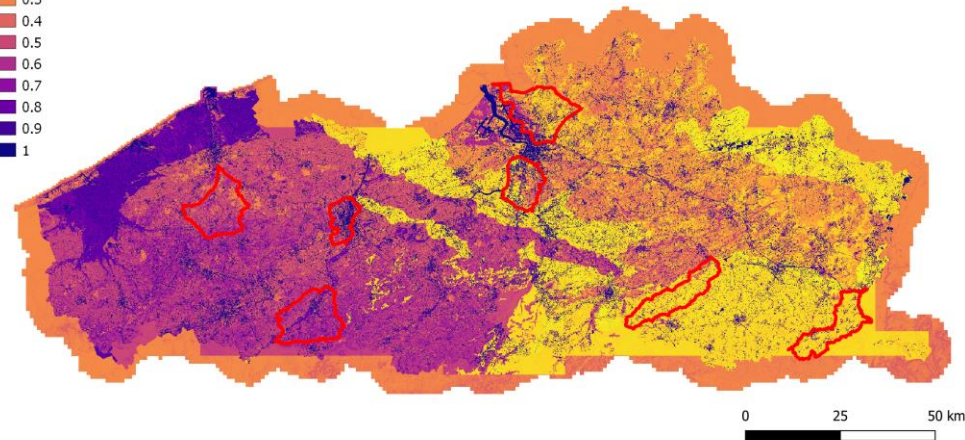
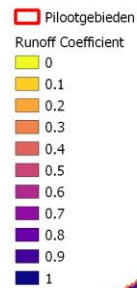
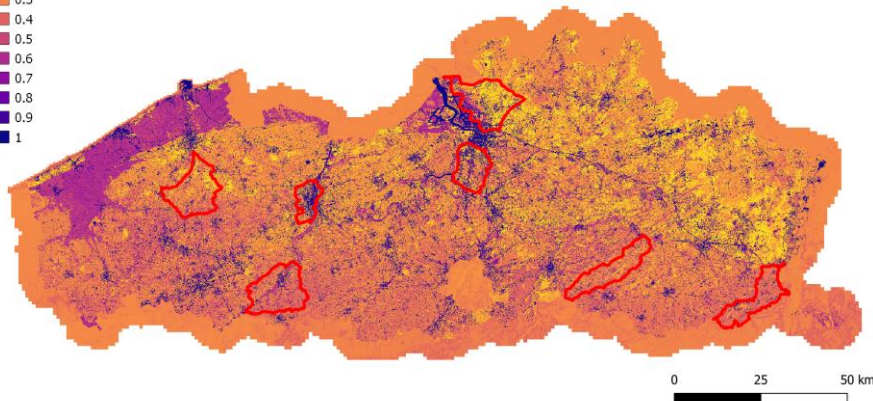
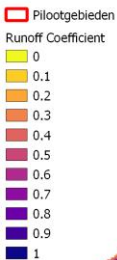
- Analyse impact geologische ondergrond
- Meer gedetailleerde implementatie rioleringscapaciteit
- Verfijning lozingspunten rioolstelsel
- Enkele 1.000-en opmetingsgegevens provinciale waterlopen

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

→ Analyse impact geologische ondergrond op grotere diepte

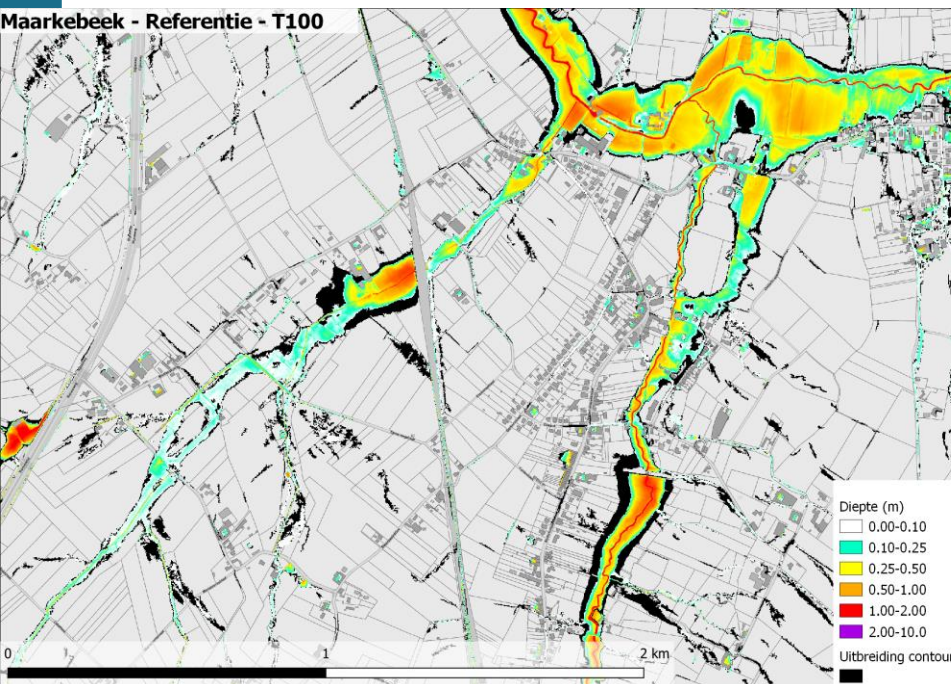
Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

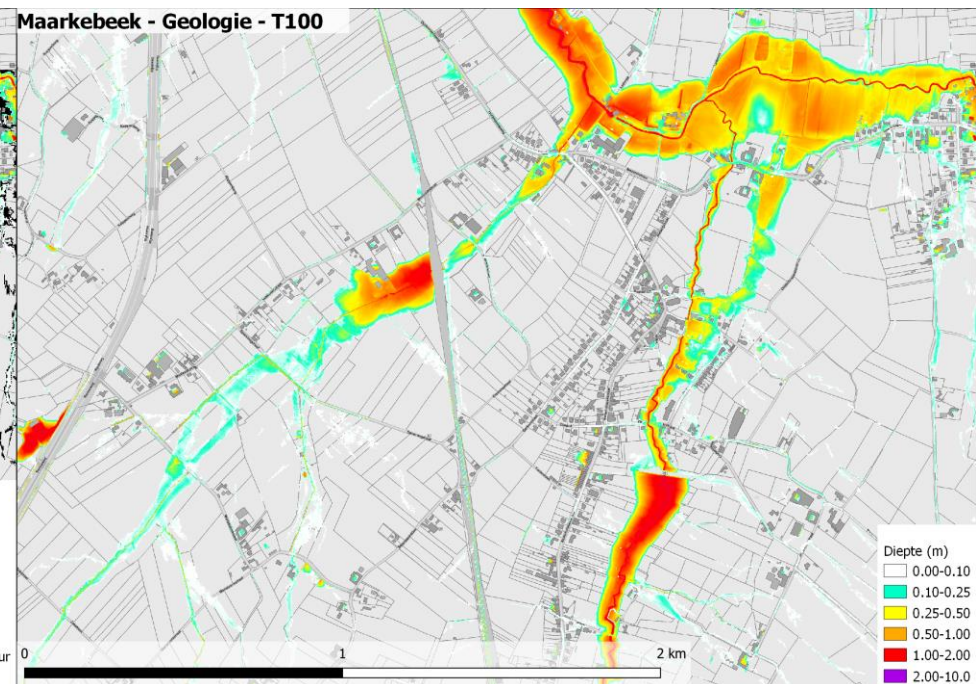
► Belangrijkste bijkomende analyses

- Analyse impact geologische ondergrond op grotere diepte
- Toename afstroming met bijna 70% heeft beperkte impact

Maarkebeek - Referentie - T100

Maarkebeek - Geologie - T100

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

▶ Belangrijkste bijkomende analyses

- Analyse impact geologische ondergrond op grotere diepte
- Niet geïmplementeerd
- × Sterke toename afstroming (60 – 70%) in West- en Oost-Vlaanderen zonder al te grote impact op de contouren
- × Zware onderschattingen in zuidelijk hellend Vlaanderen

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

→ Meer gedetailleerde implementatie rioleringscapaciteit

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

- Aanname VLAGG2017: riolering kan perfect tweejaarlijkse bui afvoeren
- Herevaluatie:
  - × Oude rioleringen kunnen perfect regenbui afvoeren die éénmaal per vijf jaar voorkomt
  - × Nieuwe rioleringen (2012) kunnen perfect regenbui afvoeren die éénmaal per twintig jaar voorkomt

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

▶ Rioleringscapaciteit

- Regenwater wordt uit model genomen en pas aan lozingspunt hervoed in de rivier
- Lokale bovengrondse buffers blijven op deze manier ook vrij voor afstromend water, geeft inschatting aan veilige kant
- RWA-pompstations, stromingsrichting buizen, e.d. moeten niet ingebracht worden. Zitten impliciet verwerkt in het model.
- Veiligere aanname dan voorheen

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

- Verfijning lozingspunten rioleringsstelsel
- Alle gekende rioleringsstrengen zijn gekoppeld aan één lozingspunt

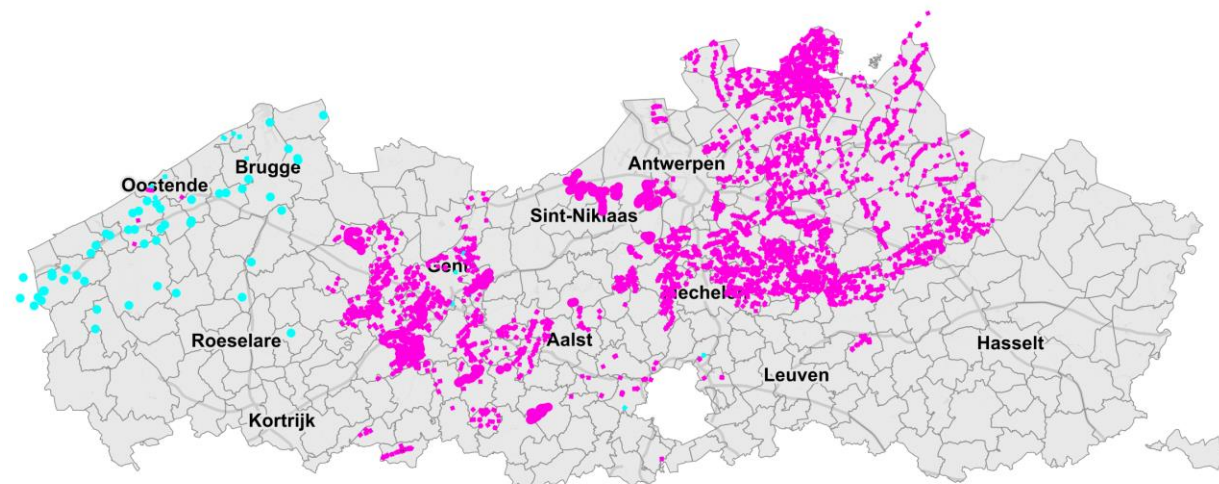

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

- Enkele 1.000-en opmetingsgegevens provinciale waterlopen en rioolbeheerders toegevoegd
- Selectie uit > 30.000 structuren

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

→ Standaarddimensies kokers waar geen afmetingen voor gekend zijn

Categorie	Oppervlakte (m ²)	
	2017	2018
0	10	40
1	3	4.8
2	1,5	1.0
3	1	0.8
9		0.5

→ Aanname in model is dat koker volledig vrij is

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

→ Aanwezigheid koker fundamenteel, exacte dimensie minder van belang

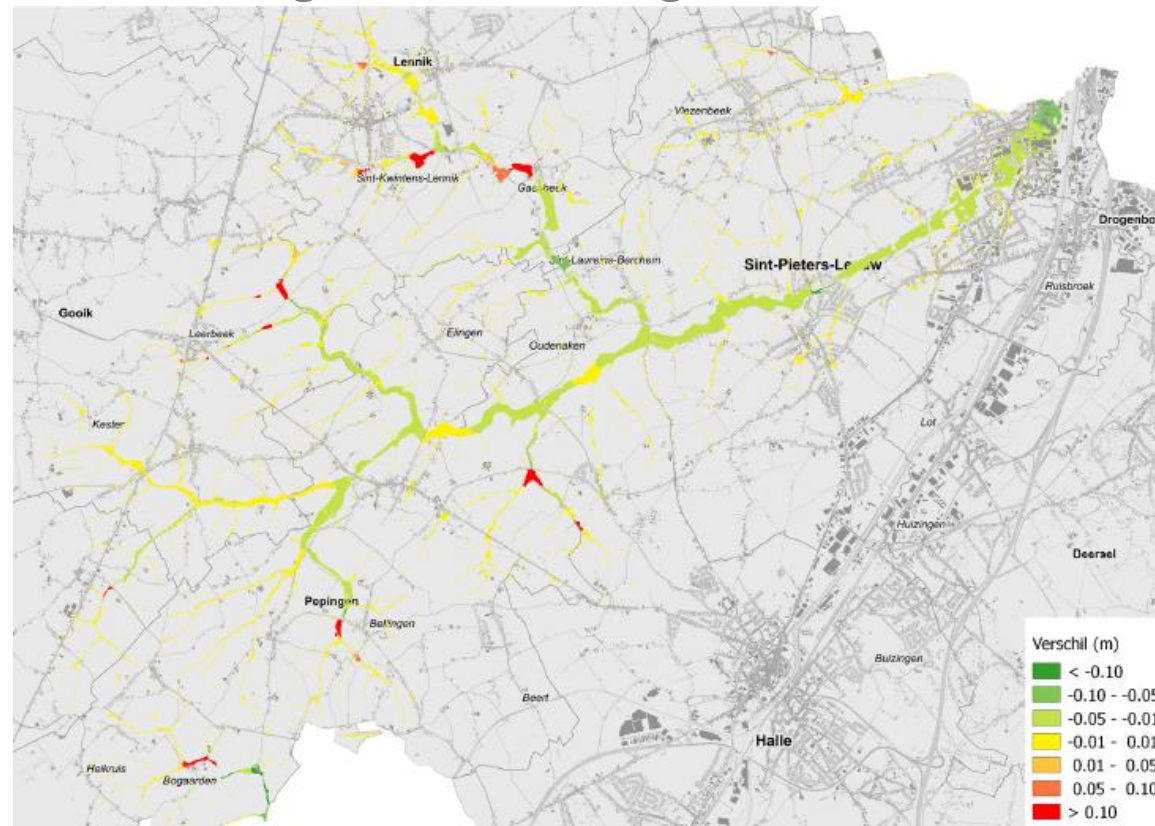

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

► Belangrijkste bijkomende analyses

→ Dimensie duikers zowel hoogte als breedte gehalveerd heeft weinig impact

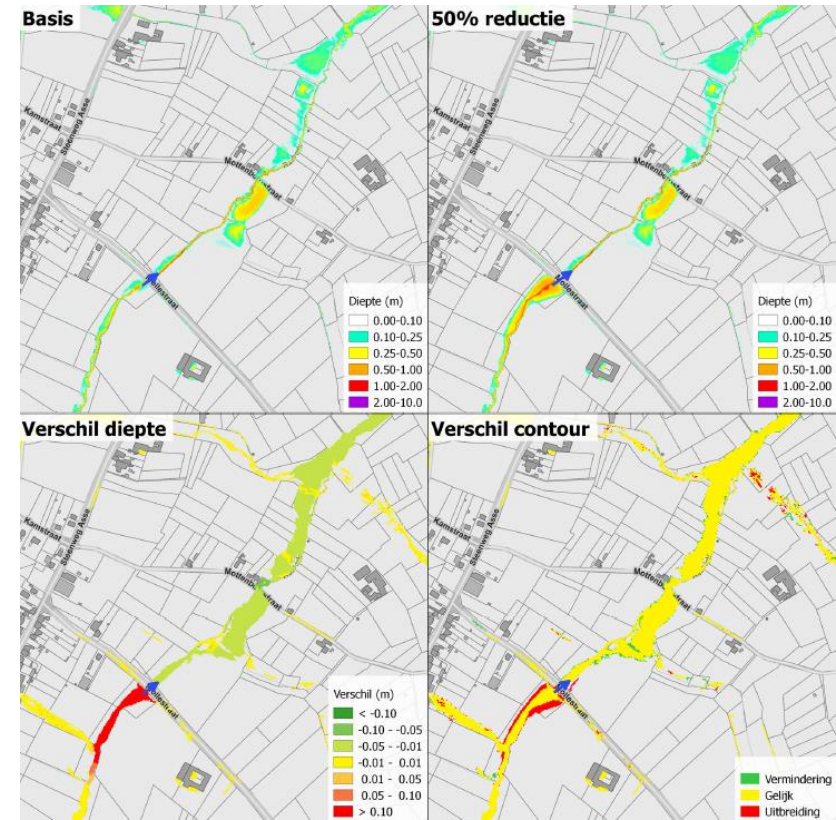

Waar willen we naartoe?

Proces met belanghebbenden

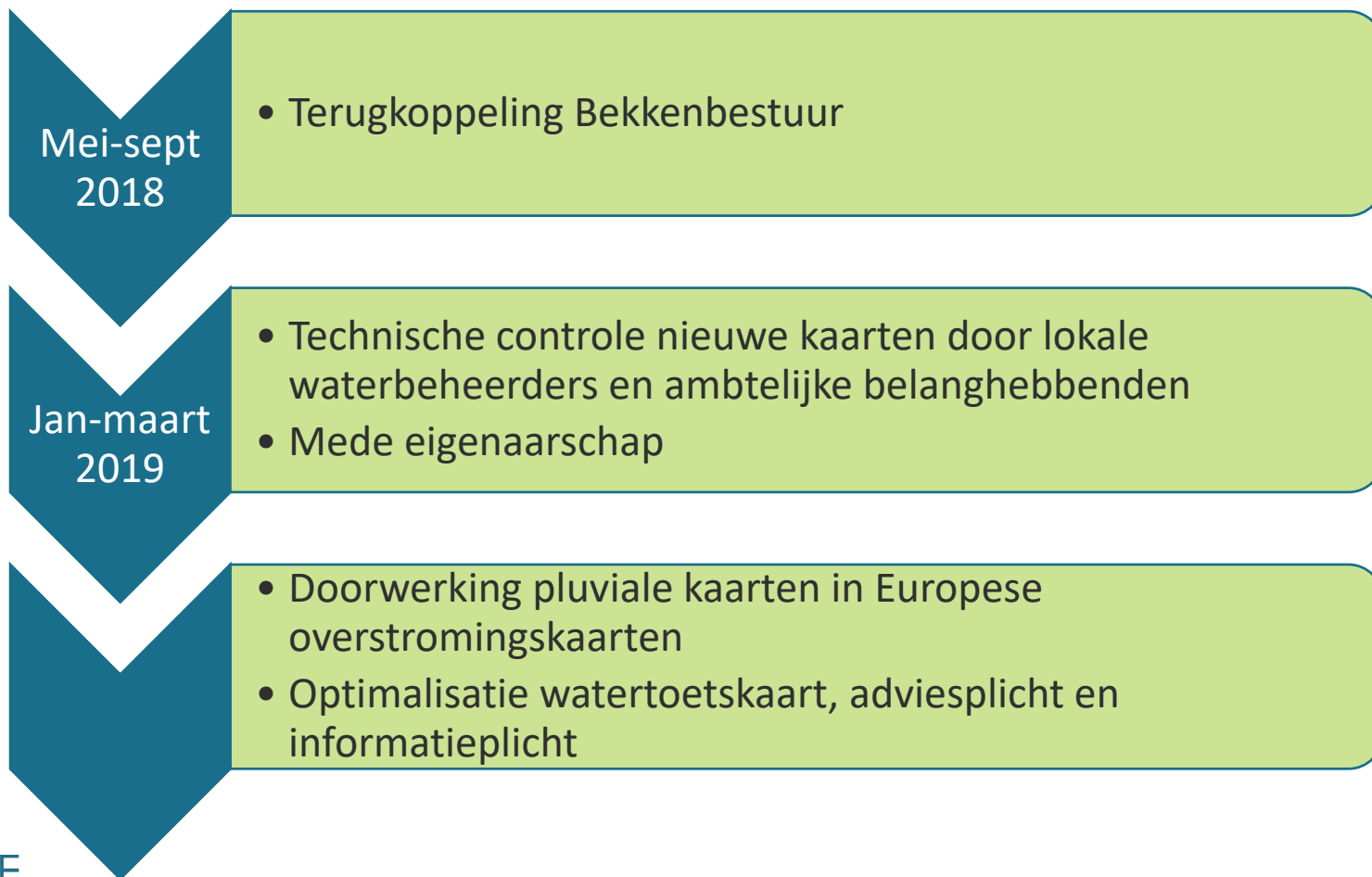
► Belangrijkste bijkomende analyses

- Dimensie duikers zowel lengte als breedte gehalveerd heeft weinig impact
- Zelfs in zones met grootste impact amper verschil in contour

Waar willen we naartoe?

Proces pluviale kaarten 2018-2019

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

▶ **Beleidvoorbereiding (2018-2019)**

→ CIW WG'n Watertoets ism WG Waterkwantiteit

→ Beleidkeuzes

× Besprekingen volop lopende binnen de CIW

▶ **Technische stuurgroep**

→ VMM, De Vlaamse Waterweg, VVSG, VVP, VVPW,
Rioolbeheerders

→ Inhoudelijke afstemming

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

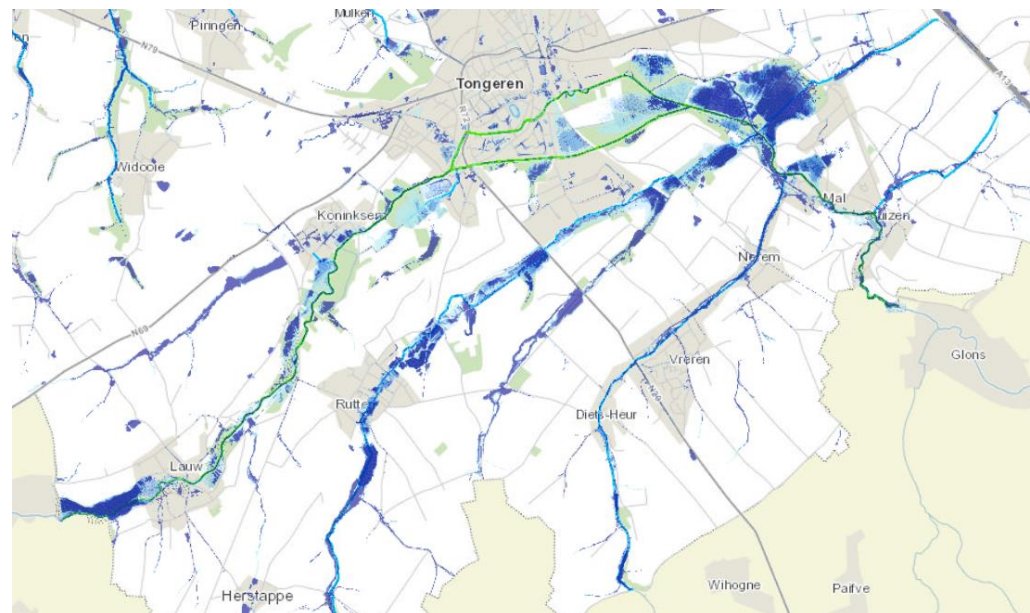
- ▶ **Aannames steeds aan de veilige kant**
  - Rioleringscapaciteit opgedreven
  - Lokale buffers niet aangesproken door riool
  - Akkers worden beschouwd als begroeid
  - Afstroming niet verhoogd o.b.v. geologie
  - Overstroomde oppervlakte pas getoond vanaf 2.000 m²

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

► Wat heeft dit voor effect op de watertoetskaart

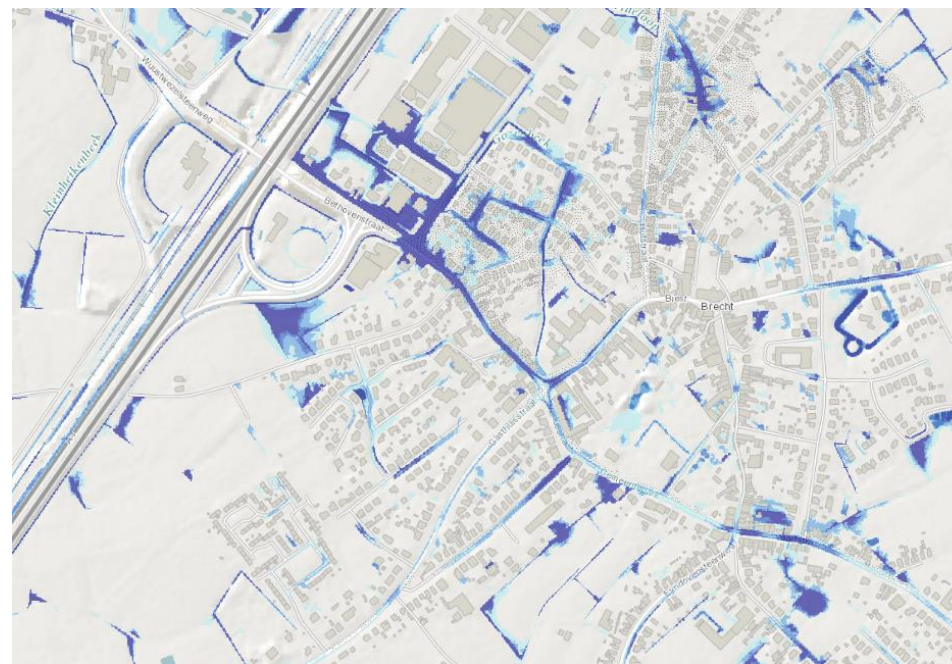
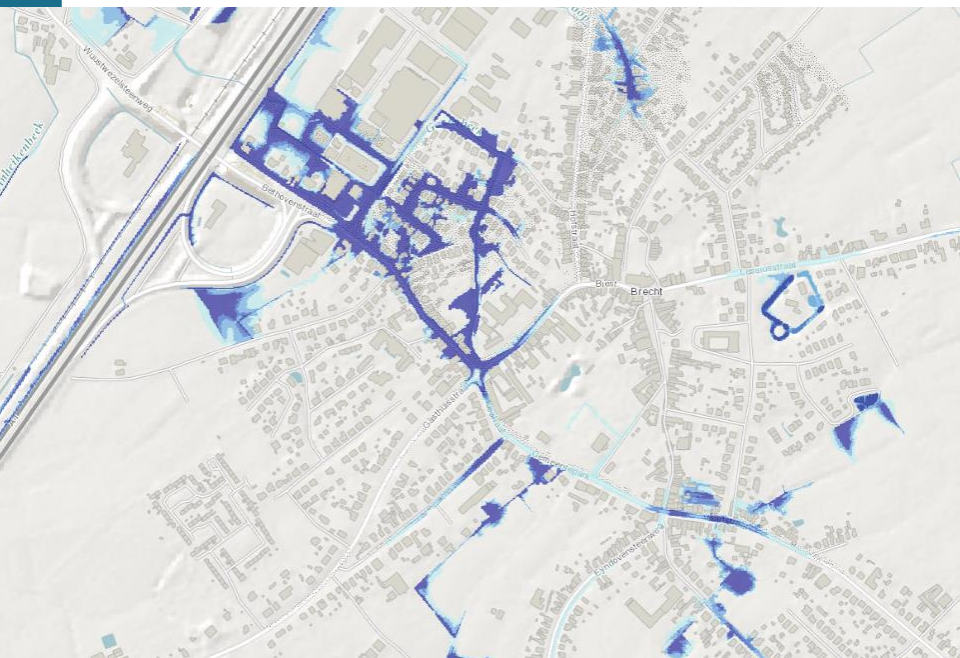
- Voorlopige cijfers wijzen op aanzienlijke daling oppervlakte overstromingsgevoelig gebied
- Less is more!

Waar willen we naartoe?

Integratie pluviale overstromingskaarten in het beleid

- ▶ Ruwe modeloutput zal ook beschikbaar gesteld worden

Pluviale overstromingskaarten

Wat zijn pluviale overstromingskaarten?

Waarom kaarten belangrijk voor jullie?

Waar willen we naartoe?

Wat kunnen jullie doen?

Wat kunnen jullie doen? Jullie kunnen ons helpen

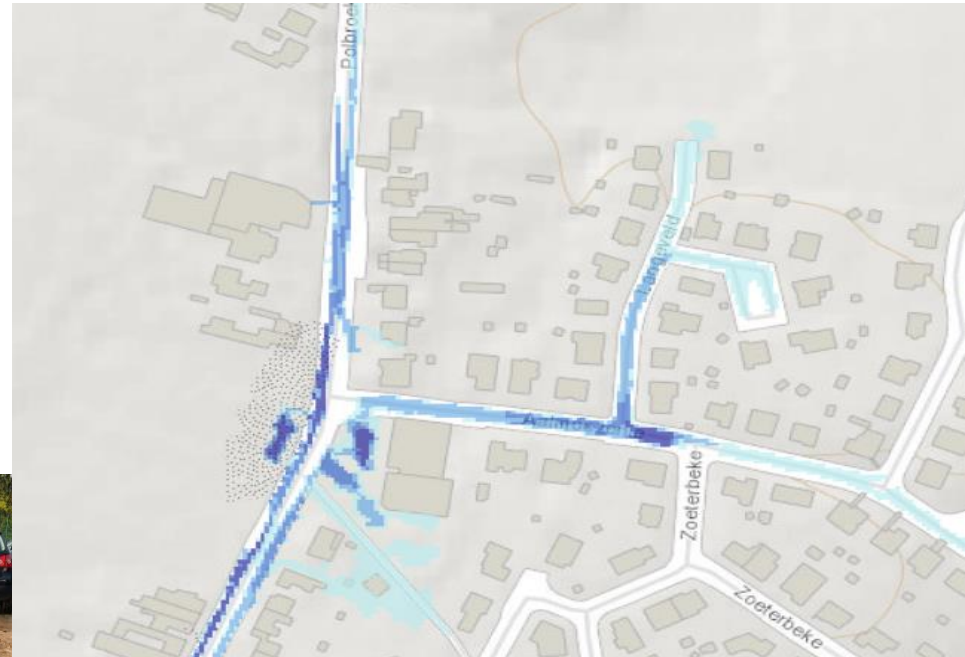
Wat kunnen jullie doen? Jullie kunnen ons helpen

- ▶ Laat ons weten waar het goed is!

Wat kunnen jullie doen? Jullie kunnen ons helpen

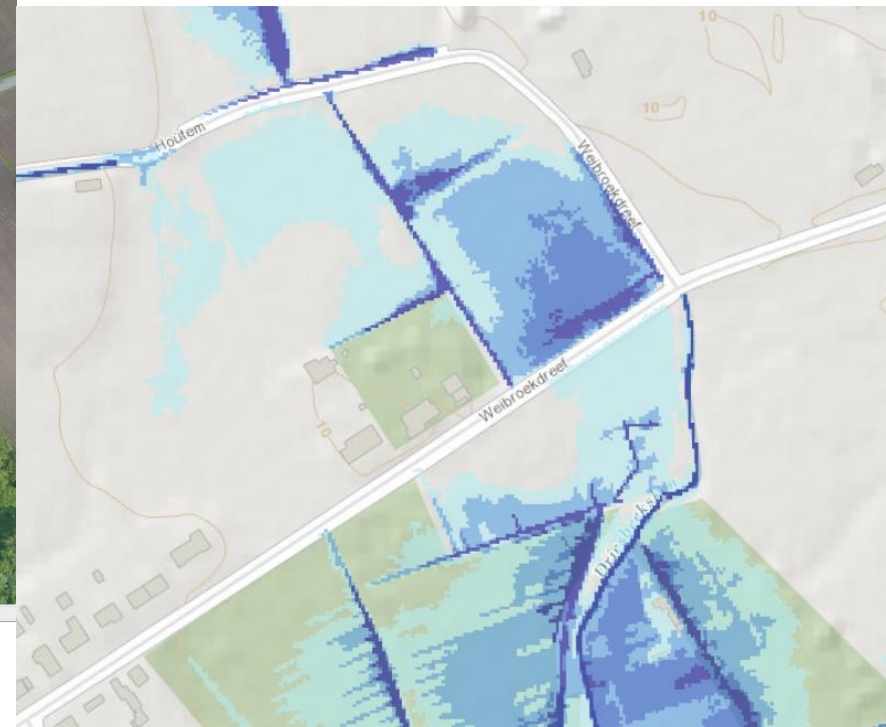
- ▶ Heel wat testen in de praktijk achter de rug met goede resultaten.

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

- ▶ Heel wat testen in de praktijk achter de rug met goede resultaten.

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

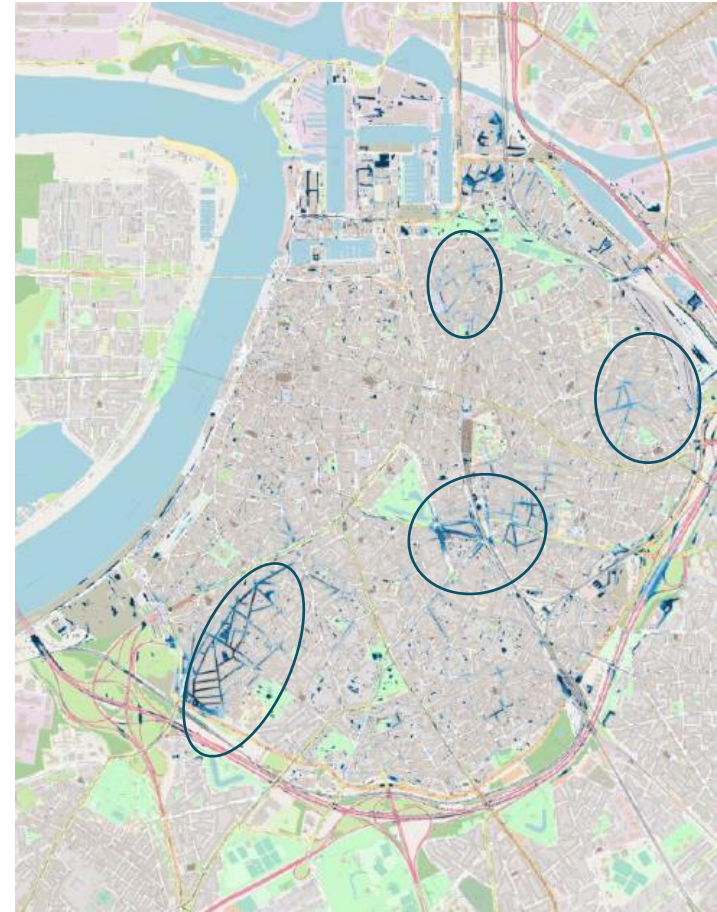
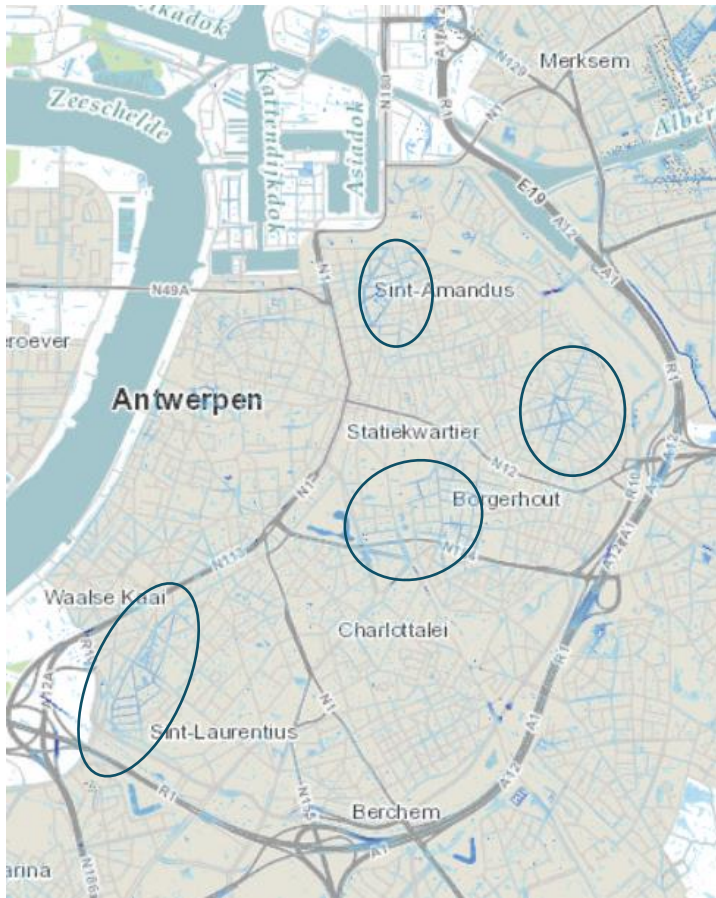
- ▶ Heel wat testen in de praktijk achter de rug met goede resultaten.

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

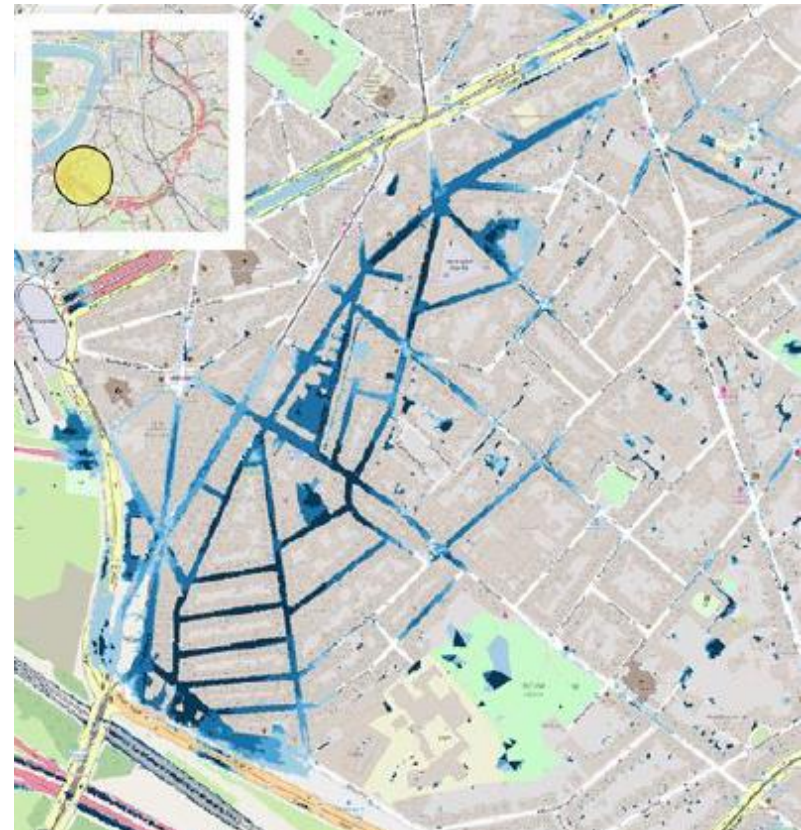
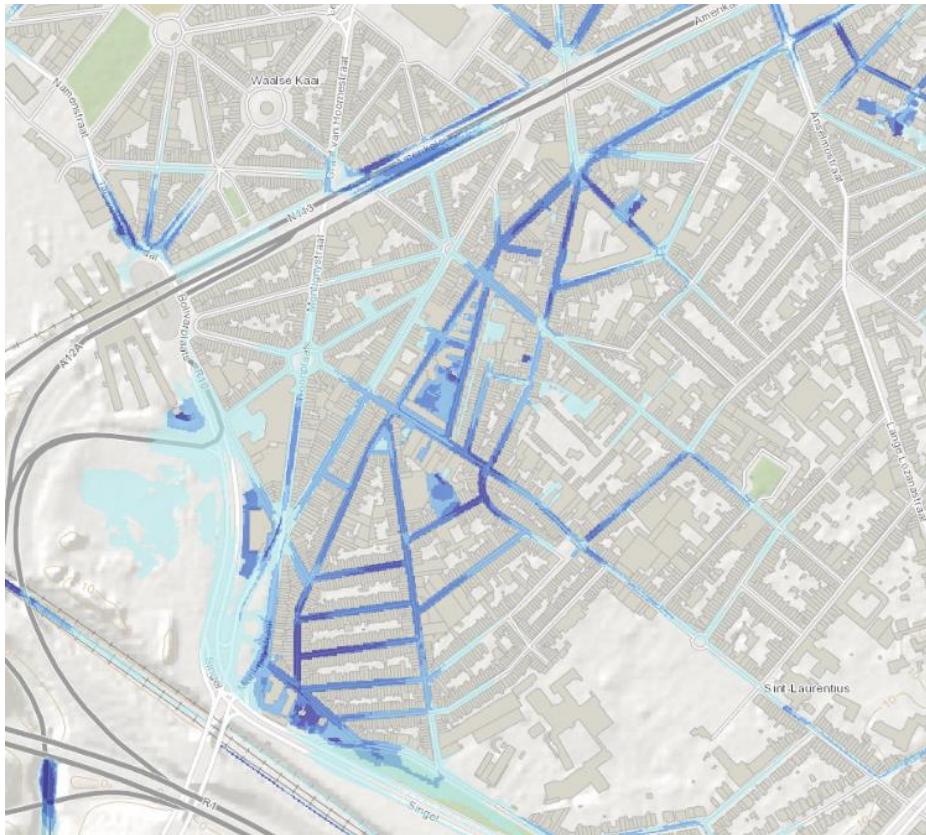
- ▶ Bij studie afgetoetst aan 2D-rioleringsmodel stad Gent
- ▶ Eveneens beschikbaar voor Antwerpen en Brugge

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

- ▶ Bij studie afgetoetst aan 2D-rioleringsmodel stad Gent
- ▶ Eveneens beschikbaar voor Antwerpen en Brugge

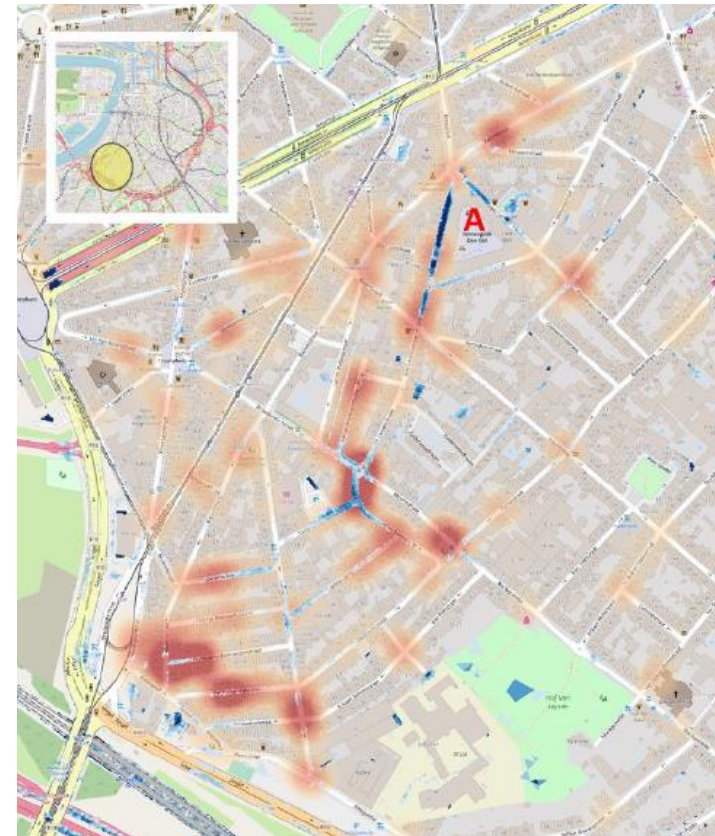
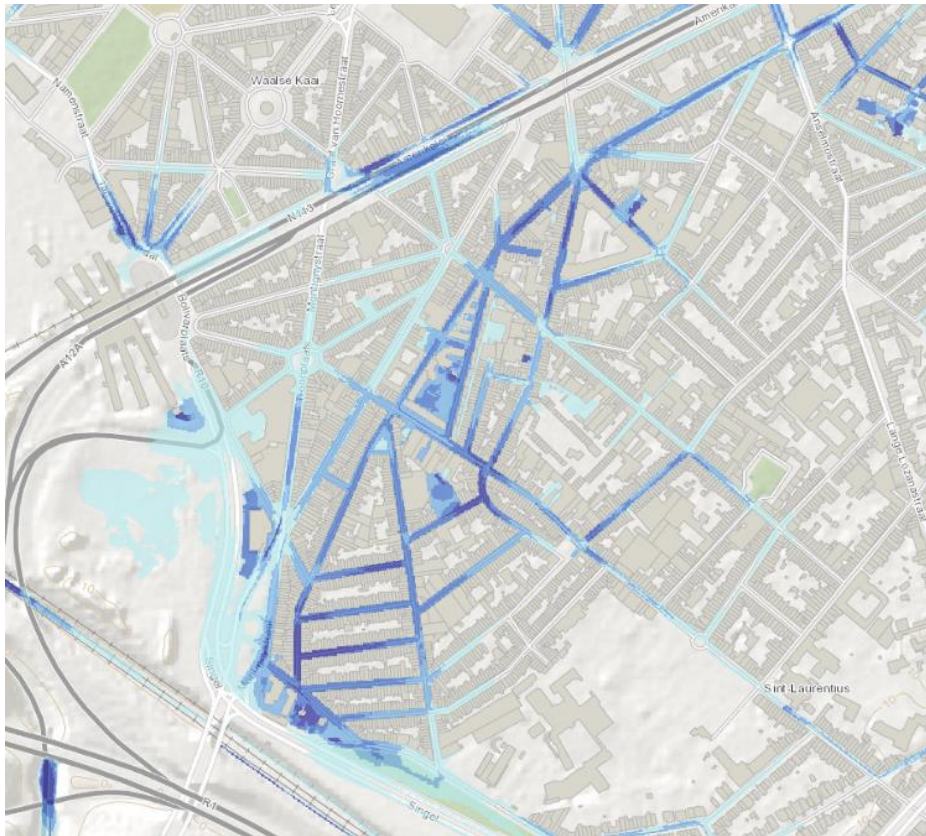

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

- ▶ Bij studie afgetoetst aan 2D-rioleringsmodel stad Gent
- ▶ Eveneens beschikbaar voor Antwerpen en Brugge

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

- ▶ Maar laat ons ook weten waar het niet goed is!

- ▶ En denk vooral mee na wat hiervan de oorzaak is!

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

- ▶ **Waarom kan terreinervaring afwijken van de resultaten?**

→ Te ondiepe waterpeilen

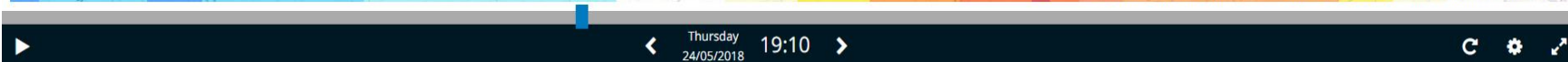
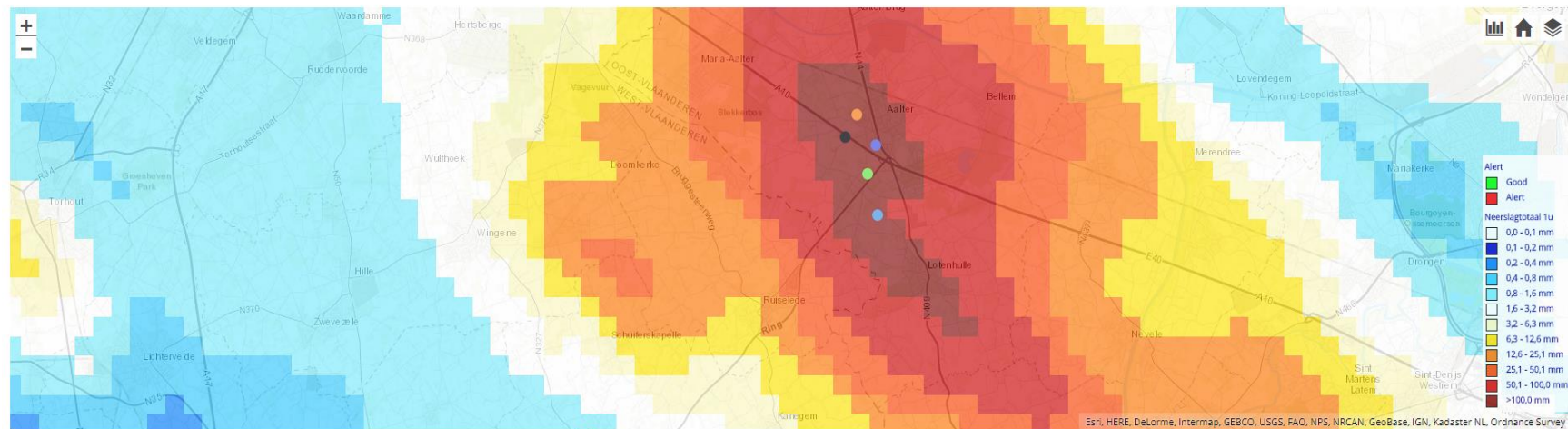
Wat kunnen jullie doen? Jullie kunnen ons helpen

► **Waarom kan terreinervaring afwijken van de resultaten?**

→ Sterke lokale verschillen in neerslagintensiteit

Raster data viewer

3H 6H 12H 24H 48H
24/05/2018, 21:00
Export
Composite Vlaanderen | PAC_1h_1km_Capp...

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

► Waarom kan terreinervaring afwijken van de resultaten?

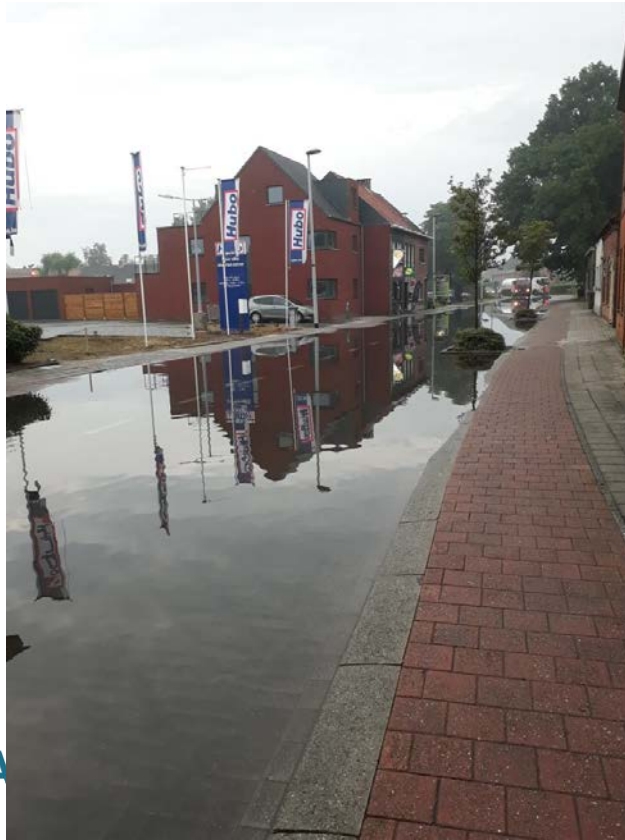
- Zwaardere wolkbreuken dan doorgerekend
- Klimaatscenario's vangen dit deels op

Wat kunnen jullie doen? Jullie kunnen ons helpen

- ▶ **Waarom kan terreinervaring afwijken van de resultaten?**

→ Water op straat is soms ook heel snel terug weg

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

- ▶ **Waarom kan terreinervaring afwijken van de resultaten?**

→ Geluk gehad

Wat kunnen jullie doen?

Jullie kunnen ons helpen

- ▶ **Goed nazicht fundamenteel**
- ▶ **Streven naar zo correct mogelijke situatie voor doorvertaling watertoetskaart**
- ▶ **Weeg steeds af welke kaart de realiteit het beste benadert!**

